

ПОГОДЖЕНО
Педагогічною радою
КВНЗ «ПМК»ДОР»
протокол № 4 від 02.12.2016 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Наказом директор по КВНЗ
«ПМК»ДОР» від 28.12.2016 р.
№ 199-ос

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО КОНТРОЛЬ ЗА НАВЧАННЯМ СТУДЕНТІВ ТА
КРИТЕРІЄМ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ У
КОМУНАЛЬНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ
ЗАКЛАДІ „ПАВЛОГРАДСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ
КОЛЕДЖ ” ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
РАДИ”**

м. Павлоград
2016

1. Організація контролю за навчальною діяльністю студента

У навчанні важливою справою є оцінка, облік і корекція знань майбутніх спеціалістів. У практичній діяльності перевірка та облік знань студентів дозволяє об'єктивно з'ясувати результативність навчання, його позитивні та негативні сторони, встановити причини недоліків і побачити шляхи удосконалення навчального процесу.

Викладач зобов'язаний систематично контролювати засвоєння знань студентами.

Інформація від студентів про ступінь засвоєння нової програмової порції навчального матеріалу направляє на більш оптимальний педагогічний шлях вирішення складних навчальних і виховних завдань.

Контроль та оцінка знань студентів - педагогічний інструмент, при раціональному користуванні яким викладач регулює діяльність студента.

Від умілого користування системою контролю, обліку та оцінки залежать не лише знання, але й стиль відносин між викладачем і студентським колективом. Навчання - це не одне лише навчання, а й контроль за виконанням програм, засвоєнням матеріалу. Контроль, оцінка та облік - необхідні компоненти навчального процесу. Дані обліку успішності постійно інформують викладача про хід і результати теоретичного, практичного навчання.

Метою перевірки й оцінки знань є встановлення якості засвоєння студентами певного блоку теоретичного чи практичного матеріалу.

Завдання перевірки та оцінки знань у процесі навчання різнобічні:

- з'ясування готовності студентів до засвоєння нових знань, здійснення внутрішньо дисциплінарних зв'язків;
- накопичення інформації про самостійну роботу студентів під час вивчення теми;
- відокремлення помилок, причини їх виникнення, корекція набутих знань;
- визначення ефективності використаних форм, методів і прийомів навчання;
- з'ясування глибини засвоєння знань, вироблення вмінь і навичок, здібностей оперувати ними.

Оцінка знань студентів є стимулом активного процесу мислення. Оцінка - це найтонший інструмент впливу на студентів.

Перевірка та оцінка знань й вмінь студентів повинна бути завжди абсолютно об'єктивною, тому що вона вчить і виховує.

2. Види контролю знань

Розрізняють такі види контролю: поточний, рубіжний, допоміжний та підсумковий.

Поточний контроль засвоєння знань, вмінь і навичок найбільш дієвий засіб стимулювання й активізації навчальної діяльності студентів. Під час поточного контролю всебічно здійснюється внутрішній і зовнішній зв'язок. Цей вид контролю характеризується оперативністю, різноманітністю використання методів і прийомів. До нього залучається значна кількість студентів, а також створюється можливість повторення й закріплення інформації за активної участі всіх студентів групи.

Рубіжний контроль використовується для перевірки засвоєння теми, розділу, проведення щомісячної атестації студентів. На нього відводиться значна кількість часу. При цьому необхідно використовувати такі методи контролю, які б охопили всіх студентів групи. Мета його в тому, щоб з'ясувати в знаннях студентів системи

основних понять, існуючих зв'язків і залежностей між явищами та властивостями, що вивчаються.

Допоміжний контроль засвоєння знань надає можливість викладачу з'ясувати безпосередньо в ході заняття наскільки дохідливо та зрозуміло він викладає навчальний матеріал, як успішно долається кожен етап заняття. Допоміжний контроль використовується перед проведенням лабораторних і практичних занять, як засіб активізації опорних знань.

Підсумковий контроль (або заключний) передбачає перевірку засвоєння знань з дисципліни або значної його частини. Види підсумкового контролю - заліки, екзамени, державна атестація.

Методи контролю

Залежно від характеру завдань і засобів забезпечення зворотного зв'язку методи контролю умовно можна поділити на такі групи:

- методи усного контролю;
- методи письмового контролю;
- методи педагогічного спостереження;
- методи практичного контролю;
- методи програмового контролю.

Методи усного контролю: бесіда, розповідь студента, диспут, читання документації, креслень тощо.

Найбільш розповсюджена в цій групі методів контрольна бесіда. Якість її проведення залежить від характеру й системи питань, за допомогою яких викладач керує розумовою діяльністю студентів. Питання повинні формулюватись чітко та зрозуміло, не слід допускати питань, відповіддю на які може бути «так» або «ні».

Контрольну бесіду можна використовувати під час вивчення нового матеріалу, перевірки знань з обмеженої частини матеріалу перед виконанням практичних завдань. Відповідей на питання необхідно домагатися повних, логічно вибудованих, зрозумілих і чітких.

Розповідь студента, як метод контролю, використовується за необхідності одержати повну об'єктивну інформацію про якісну та кількісну характеристику знань і вмінь, особливо, якщо необхідно побачити особистий підхід студента до оцінки процесів явищ, подій, фактів тощо. Під час використання цього методу виникає нагода вести опитування з елементами проблематики, дискусії, залучати як можна більшу частину студентів групи до доповнень, виправлень, уточнень.

Читання документації - креслення графологічної схеми, повідомлення про результати дослідження, спостереження, як метод оцінки знань, може використовуватись на практичних заняттях, заняттях-диспутах, заняттях-колоквіумах, заліках та ін. Цей метод сприяє глибокому розумінню та усвідомленню студентом певних процесів і явищ, закріпленню знань, вмінь і навичок.

Методи письмового контролю об'єднують письмові, розрахункові та графічні роботи, предметні диктанти, реферати, перевірку складених тез, конспектів, звітів, щоденників з практичних занять тощо. Під час цього контролю можна широко використовувати ПЕОМ. Методи письмового контролю дозволяють одночасно охопити всіх або певну частину студентів і перевірити їх відповідно до поставленого завдання. Порівняння виконаних робіт дає можливість з'ясувати ступінь засвоєння знань, найбільш характерні помилки.

Методи педагогічного спостереження в навчальному процесі дають викладачу достатньо повну інформацію про самостійність, активність і свідомість дій студентів.

При цьому методі може контролюватися окремо будь-який студент, ланка і вся група в цілому.

Спостереження дозволяє викладачу накопичувати факти, робити висновки, спрямовувати дії, попереджувати помилки та відставання студентів. Ці спостереження використовуються під час узагальнення оцінок успішності.

Методи практичного контролю використовуються для формування умінь і навичок студентів виконувати необхідні завдання, відпрацьовування певних навичок, постановку й аналіз дослідів, проведення практичних робіт, виконання певних завдань на ПЕОМ тощо. Ці методи поліпшують рівень усвідомленості знань й умінь. Методи практичного контролю визначають теоретичну та практичну підготовку студентів.

Методи програмованого контролю передбачають широке використання ПЕОМ, контрольних кінофільмів, аудиторних тощо. Цей метод широко використовується під час проведення тест-контролю, тест-опитування та ін. Цей метод з цікавістю сприймається студентами, за необхідності він дає можливість проводити програмований аналіз знань.

3. Методичні аспекти контролю знань

Організація та методика контролю знань студентів досить тісно пов'язана зі всім навчально-виховним процесом.

Контроль знань займає різні місця на окремих заняттях залежно від їх форм і типів. На одних заняттях перевірка знань упереджує вивчення нового матеріалу, на других - органічно включається в процес його вивчення, на третіх - завершує навчання.

Контроль знань повинен бути таким, щоб він попереджував формальний переказ почутого й побаченого на занятті, прочитаного в підручнику чи іншій літературі.

Фронтальний контроль за роботою студентів дуже ефективний на сучасних заняттях. Організація фронтального контролю полягає у тому, що над завданням одночасно працює вся група. Відповіді студентів можуть мати вигляд:

- усний (під час проведення фронтальної бесіди з усією групою, вирішення проблемної ситуації з усіма студентами);
- письмовий (під час проведення письмової контрольної самостійної роботи, креслення, замальовування тощо);
- практичний (під час виконання студентами дослідів практичних завдань, складання розрахунків бізнес-планів, схем, таблиць та ін.)

Проведення фронтальних бесід зі студентами будується таким чином, щоб в них брала участь вся група. З цією метою доцільно використовувати такі прийоми залучення студентів до роботи, як продовження відповіді товариша, постановка нових запитань тому, хто відповідає, доповнення й виправлення відповідей, усне й письмове рецензування відповідей.

Під час усного опитування студентів викладач спочатку повинен сформулювати запитання, а потім викликати студента. Коли з відповіді зрозуміло, що студент дуже добре знає питання, то викладач може викликати іншого студента для продовження відповіді.

Якість опитування в значній мірі залежить від майстерності викладача. Постановка питання повинна бути чіткою, лаконічною. Запитання необхідно формувати в атмосфері взаємної довіри й поваги. Відповіді необхідно домагатися точної.

Крім запитань, які вимагають викладу фактів і визначень суті понять і проведення узагальнень, необхідно давати такі, які дають можливість перевіряти як глибоко студенти розкривають матеріал і чи уміють вони доповнювати, аналізувати, робити висновки, оцінювати факти й явища, систематизувати матеріал, що вивчається. При цьому необхідно вимагати точних, але в той же час вичерпних відповідей. Вичерпна відповідь та, яка не потребує додаткових запитань з боку викладача.

Кожну невірну відповідь необхідно підправляти, уточнювати. Краще всього коли це робить не викладач, а студенти.

Досвідчений викладач частіше перевіряє знання пасивніших студентів, тих, хто не завжди якісно готується до занять.

Дуже важливо, щоб під час відповіді студенти вміли користуватись навчальними посібниками. Якщо викладач запитує одного студента, то інші повинні теж брати участь у навчальній роботі.

Захист контрольної роботи чи індивідуального завдання дає можливість студенту довести правильність обраного ним шляху й методу виконання роботи. Такий метод контролю знань дозволяє перевірити не лише глибину, але й переконаність у знаннях студентів.

Захист індивідуальної роботи є цікавим і корисним для всіх студентів. Захищаючи свою роботу перед групою, майбутній спеціаліст не лише захищає свої знання, але й пропагує кращий досвід.

Письмовий контроль знань у вигляді контрольної або самостійної роботи проводиться тоді, коли вивчена тема або розділ програми. Для цього виду контролю знань вибирають вузлові питання.

Якщо контрольна робота передбачається навчальним планом, то вона проводиться згідно з графіком і тематичним планом.

Під час підготовки до контрольної роботи викладач повинен розробити завдання для кожного студента, чітко їх викласти, що забезпечить індивідуальний та диференційований підхід. Якщо такої можливості немає, необхідно розробити 4-6 варіантів контрольних завдань різного ступеня складності.

Про контрольну роботу студентів необхідно попереджувати заздалегідь. Під час проведення роботи викладач повинен забезпечувати самостійність праці студента.

Плануючи проведення контрольної роботи, необхідно визначити час.

Під час перевірки контрольних робіт викладач глибоко аналізує її виконання, систематизує помилки, які допустили студенти. Для аналізу контрольної роботи використовується частина наступного заняття.

Останнім часом широко практикується програмований контроль знань студентів. Найбільш важливою роботою під час програмованого контролю є підготовка стандартизованих завдань (тестів). У педагогічній практиці типів стандартизованих завдань видано багато, а розробка їх залежить від способу вводу відповідей, яким викладач буде користуватись.

Найчастіше використовуються алгоритми з завданнями багатоваріантного, перехресного, ланцюгового вибору відповідей.

Використання комп'ютерів для контролю знань студентів дає можливість викладачу швидко одержати загальне уявлення про рівень засвоєння матеріалу, в певній мірі сприяє встановленню загальних недоліків у знаннях, допущених помилок, але виключає можливість прослідкувати за "логікою студента, здатністю його до аналізу.

Близько сорока відсотків навчального часу повинно відводитися практичній підготовці спеціалістів. Тому перевірка практичних умінь повинна мати постійний і систематичний характер. Найбільш розповсюдженим способом перевірки практичних умінь і навичок є вирішення ситуаційних задач, використання алгоритмів, практичних навичок.

4. Оцінка знань, умінь і навичок

Результатом контролю знань, умінь і навичок є оцінка. Вона одержує визнання студентів і стимулює їх працездатність в тому випадку, коли є об'єктивною, справедливою, повчальною. Бажаною під час оцінювання знань студентів є привселюдність.

Контролюючи знання на занятті, викладач повинен перевірити якомога більше студентів. Кількість оцінок — це не показник педагогічної майстерності відносно контролю. Оцінок може бути і не багато, але вони повинні бути об'єктивними, вагомими. Оцінка може виставлятися студенту після відповіді на питання і в кінці заняття. Педагог може оцінити одну відповідь, а може оцінювати й в цілому роботу студента на занятті, тоді це буде окремий бал.

Кожна оцінка, що виставляється студенту, повинна бути мотивованою. Викладач повинен аналізувати знання і вміння, вказувати на позитивні й негативні сторони володіння матеріалом, зазначати шляхи подолання труднощів та отримання більш високої оцінки.

Оцінки за знання студентів повинні носити оптимальний характер, не бути ліберальними, але й не занадто суворими.

В КВНЗ «ПМК» ДОР» існує чотирибальна система оцінки знань студентів. Критерії оцінок мають свою специфіку зі всіх дисциплін. Тому викладач повинен розробити критерії оцінок на основі загально існуючих вимог (якщо цього немає з дисципліни).

5. Основні вимоги до критеріїв оцінок

ОЦІНКА «5» - «ВІДМІННО»

Студент повністю й впевнено знає навчальний матеріал, вільно їм володіє, легко відрізняє головне від другорядного, у підтвердження висновків наводить правильні приклади, самостійно робить необхідні висновки й узагальнення, вправи та завдання виконує швидко й вірно, дає точні та чіткі формулювання, вміє самостійно працювати, зразково виконує практичні завдання, вільно використовує одержані знання на практиці.

ОЦІНКА «4» - «ДОБРЕ»

Студент повністю й твердо знає навчальний матеріал, може виділити головне, відповідає переконливо, вдумливо, послідовно, без додаткових запитань. Вміє працювати з книгою. Деякий час роздумує над питаннями, але вміє долати труднощі самостійно. Вміє поєднати теорію з практикою. Практичні вправи виконує з незначною допомогою викладача.

ОЦІНКА «3» - «ЗАДОВІЛЬНО»

Студент засвоїв мінімум програмового матеріалу, виникають довгі розмірковування під час відповіді на видозмінені або ускладнені питання, інколи йому потрібні навідні запитання. У письмових роботах і під час практичних завдань допускає помилки, недостатньо добре може працювати з підручником, в основному може використовувати на практиці одержані теоретичні знання.

ОЦІНКА «2» - «НЕЗАДОВІЛЬНО»

Студент не засвоїв основного навчального матеріалу. Відповідає лише за допомогою навідних запитань, у відповідях не може виділити головного.

Відповіді помилкові. Самостійно не розбирається в навчальному матеріалі, практичні завдання виконувати не може.

На базі базової загальної середньої освіти:

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями, виконує не більше 20% від загальної кількості тестів.
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Може дати відповідь з кількох простих речей. Має фрагментові уявлення про роботу з джерелами. Відсутні сформовані вміння та навички. Виконує 30% від загальної кількості тестів.
II. Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. За допомогою викладача здатен відтворити послідовність, слабо орієнтується в поняттях. Виконує 45% від загальної кількості тестів.
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.
III. Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.
	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

IV. Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем.
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Шкала оцінювання	Оцінки											
	2-	2	2+	3-	3	3+	4-	4	4+	5-	5	5+
4-бальна	2-	2	2+	3-	3	3+	4-	4	4+	5-	5	5+
12-бальна	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

6. Керівництво контролю за навчанням студентів

Керівництво контролю знань студентів здійснюється директором, заст. директора з навчальної роботи, зав. відділеннями, зав. практикою, методистом, головами ЦК, викладачами. План контролю складається на навчальний рік і затверджується заст. директора з навчальної роботи.

7. Заключне положення

Дане положення вступає в дію з моменту затвердження його директором КВНЗ «ПМК»ДОР»

Заступник директора з навчальної роботи

О.П.Прищеп

Зав. відділенням

Н.І. Кобзар

Методист

С.І. Рогоза

Юрисконсульт

Л.В.Кисельова